

Aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2004/05:178 Aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning jämte en motion som väckts med anledning av propositionen och en motion från den allmänna motionstiden år 2005.

Propositionen innehåller förslag till regler om ett nytt slag av aktiebolag – aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning – vilka föreslås tas in i ett nytt särskilt kapitel i den nya aktiebolagslag som träder i kraft den 1 januari 2006. Grundläggande för ett bolag av det föreslagna slaget skall vara att verksamheten drivs i ett annat syfte än att ge aktieägarna vinst. De lagförslag som lämnas i propositionen syftar till att säkerställa att bolagets vinst huvudsakligen stannar kvar i bolaget.

I motionerna yrkas att riksdagen skall avslå de i propositionen framlagda lagförslagen.

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens lagförslag och avslår motionerna.

I betänkandet finns en reservation.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	4
Utskottets överväganden.....	5
Aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning.....	5
Reservation.....	10
Aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning (m, fp, kd, c)	10
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	12
Propositionen.....	12
Följdmotion.....	12
Motion från allmänna motionstiden hösten 2005.....	12
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag.....	13

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551),
2. lag om ändring i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar,
3. lag om ändring i lagen (1994:243) om Allmänna arvsfonden.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:178 och avslår motionerna 2005/06:L1 och 2005/06:L258 yrkandena 1 och 2.

Reservation (m, fp, kd, c)

Stockholm den 8 november 2005

På lagutskottets vägnar

Inger René

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Inger René (m), Marianne Carlström (s), Raimo Pärssinen (s), Jan Ertsborn (fp), Hillevi Larsson (s), Yvonne Andersson (kd), Tasso Stafilidis (v), Maria Hassan (s), Rezene Tesfazion (s), Viviann Gerdin (c), Anneli Särnblad (s), Henrik von Sydow (m), Pia Nilsson (s), Johan Löfstrand (s), Carina Adolfsson Elgestam (s), Mia Franzén (fp) och Ewa Thalén Finné (m).

Redogörelse för ärendet

Regeringen föreslår i propositionen – efter att ha hört Lagrådet – att riksdagen antar framlagda förslag till ändringar i aktiebolagslagen (2005:551), lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar och lagen (1994:243) om Allmänna arvsfonden. Bakgrunden till förslagen är följande.

Genom beslut i juli 2001 uppdrog Regeringskansliet åt en sakkunnig person att studera vilka möjligheter svensk lagstiftning ger att skapa företag i en form som i sig garanterar att överskottet av verksamheten stannar kvar i företaget och används för dess konsolidering och utveckling. Uppdraget redovisades i en promemoria (Ju2001/6414/L1) vari konstaterades bl.a. att de möjligheter som finns enligt gällande lagstiftning inte är tillräckliga för att i det allmännas intresse säkerställa sådana restriktioner i rätten till vinstutdelning som angavs i uppdraget.

Därefter beslutade regeringen att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att utreda frågor om ett nytt slag av aktiebolag för icke vinstutdelande verksamhet. Utredningen överlämnade i november 2003 betänkandet (SOU 2003:98) Aktiebolag med begränsad vinstutdelning. Betänkandet har remissbehandlats. För att komplettera beredningsunderlaget upprättades inom Justitiedepartementet ett utkast till lagrådsremiss som remitterades till vissa domstolar, myndigheter och organisationer.

Betänkandet och utkastet till lagrådsremiss ligger till grund för förslagen i propositionen. Riksdagen beslutade i våras en ny aktiebolagslag som träder i kraft den 1 januari 2006 (prop. 2004/05:85, bet. LU23, rskr. 291). Förslagen i den nu framlagda propositionen utgår från den nya aktiebolagslagen. Propositionen bygger på en överenskommelse mellan den socialdemokratiska regeringen, Vänsterpartiet och Miljöpartiet de gröna.

Regeringens förslag finns i *bilaga 1* och lagförslagen i *bilaga 2*.

Med anledning av propositionen har en motion väckts. I detta sammanhang behandlar utskottet även en motion från den allmänna motionstiden år 2005. Förslagen i motionerna finns i *bilaga 1*.

Utskottets överväganden

Aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag och avslår motionerna. Jämför reservation (m, fp, kd, c).

Propositionen

I propositionen pekar regeringen på att det under senare år har blivit allt vanligare att privata företag driver sådan verksamhet som tidigare oftast drevs huvudsakligen i offentlig regi. Syftet har bl.a. varit att åstadkomma en verksamhetsform där enskildas initiativ och engagemang kan tas till vara, att korta beslutsvägarna och i vissa fall att ge vinst åt företagets ägare.

Regeringen anför att en utveckling där användandet av privata företag skapar möjligheter att ta till vara enskilda initiativ och ökar mångfalden i och för sig är önskvärd. En sådan utveckling är dock enligt regeringens mening inte helt utan problem. Det kan ibland vara problematiskt att verksamheter som är beroende av någon form av offentliga bidrag domineras av kommersiella intressen. Enligt regeringens mening bör man i möjligaste mån säkerställa att de offentliga medel som använts för att finansiera t.ex. sjukhus kommer välfärdstjänsternas mottagare till del. Upparbetade överskott bör huvudsakligen stanna kvar i företagen och användas för att konsolidera och utveckla dessa.

På det internationella planet märks, enligt vad som anges i propositionen, tydliga rörelser för att främja en utveckling mot icke vinstsyftande verksamheter. Flera andra EU-länder har en restriktiv syn på möjligheterna att driva verksamhet, t.ex. vård och omsorg, med syfte att bereda ägare eller andra intressenter vinst. Även i Sverige har betydelsen av den s.k. sociala ekonomin uppmärksamats. Med social ekonomi avses sådana organiserade verksamheter som primärt har samhällliga ändamål, bygger på demokratiska värderingar och är organisatoriskt fristående från den offentliga sektorn samt har allmännyttan eller medlemsnyttan – inte vinstintresset – som främsta drivkraft.

Regeringen konstaterar att nuvarande företagsformer ger utrymme för att driva verksamhet i andra syften än att generera vinst åt företagets ägare eller medlemmar. Regelverken är emellertid i första hand tänkta för verksamhet som är avsedd att generera vinst till företagets delägare eller medlemmar eller i varje fall utformade så att ett eventuellt överskott skall komma delägarna eller medlemmarna till del. Det är vidare, anför regeringen, tydligt att reglerna för dessa företagsformer inte förmår förhindra att företagets ägare tillgodogör sig själva överskottet av verksamheten.

Mot den angivna bakgrunden anser regeringen det önskvärt att lagstiftaren tillhandahåller en företagsform som är särskilt anpassad för verksamhet som inte drivs i syfte att ge vinst till ägare eller medlemmar och som – i möjligaste mån – säkerställer att vinsten huvudsakligen stannar kvar i företaget. Reglerna bör utformas så att företag av det nya slaget ges goda möjligheter att bedriva ekonomisk verksamhet och att använda upparbetade överskott till att utveckla verksamheten i stället för att bereda ägarna vinst. Reglerna bör vidare utformas så, att de erbjuder en lämplig verksamhetsform för idéburen verksamhet med goda förutsättningar för ägarinflytande.

Enligt regeringens mening skulle en företagsform för verksamhet som drivs i ett annat syfte än att ge ägarna vinst kunna fungera som en viktig signal om att sådana enskilda verksamheter behövs som ett värdefullt komplement för att utveckla den offentliga verksamheten. En sådan företagsform skulle dessutom kunna ha en roll att spela även på den övriga marknaden som ett alternativ för konsumenter som efterfrågar producenter med en mer ideell prägel. I propositionen anförs att en verksamhet som drivs i den nya företagsformen bör kunna få ett slags ”garantistämpel” som kan antas få goodwillskapande effekt. Att verksamheten styrs av andra intressen än att skapa vinst bör dessutom kunna öka allmänhetens förtroende för verksamheten i fråga. Den nya företagsformen bör vidare kunna attrahera investerare som, för att satsa kapital, vill få garantier för att satsade medel och upparbetade överskott stannar kvar i företaget. Det bör således kunna bli intressant att investera i den nya företagsformen i samma utsträckning som det i dag är intressant att bidra ekonomiskt till t.ex. ideella föreningars och stiftelsers verksamhet.

I propositionen föreslås att det nya slaget av aktiebolag skall vara ett särskilt slag av privat aktiebolag. Bestämmelser om aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning föreslås tas in i ett nytt särskilt kapitel (32 kap.) i aktiebolagslagen och innebär i huvudsak följande.

I ett aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning skall endast en begränsad vinstutdelning få ske. Under perioden från en årsstämma till nästföljande årsstämma skall vinstutdelning och annan värdeöverföring inte få överstiga ett belopp, motsvarande räntan – beräknad som statslåneräntan med tillägg av en procentenhet – på det kapital som aktieägare har tillskjutit till bolaget som betalning för aktier. Inte heller överföringar inom en koncern skall, som huvudregel, få överstiga gränsen för tillåtna värdeöverföringar.

Vid bolagets likvidation skall, efter det att alla bolagets kända skulder har betalats, aktieägarna tilldelas ett belopp som motsvarar det kapital som har tillskjutits till bolaget som betalning för aktier jämte den vinstutdelning som får ske. Vad som därefter återstår skall tillfalla det eller de andra aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning som det likviderade bolaget har pekats ut i sin bolagsordning eller Allmänna arvsfonden.

I samband med revision av ett aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning skall revisorn särskilt kontrollera att reglerna om värdeöverföringar och överföringar inom en koncern inte har överträtts.

Allmän domstol skall besluta om tvångslikvidation om ett bolag med särskild vinstutdelningsbegränsning har gjort en olaglig värdeöverföring eller en annan olaglig överföring inom en koncern.

Efter firman för ett aktiebolag av det nya slaget skall beteckningen (svb) anges, om det inte av firman framgår att det är ett bolag med särskild vinstutdelningsbegränsning. Denna beteckning skall inte få användas av andra typer av aktiebolag.

De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft vid samma tidpunkt som den nya aktiebolagslagen dvs. den 1 januari 2006.

Motionerna

Jan Ertsborn m.fl. (fp, m, kd, c) yrkar i motion L1 avslag på propositionen. Enligt motionärerna föreligger inte något behov av den föreslagna aktiebolagsformen. Motionärerna konstaterar att regeringen i propositionen medger att nuvarande två former av aktiebolag ger utrymme för att driva verksamhet i andra syften än att generera vinst åt aktieägarna. I bolagsordningen kan föreskrivas att bolagets syfte skall vara ett annat än att bereda aktieägarna vinst. Det går också utmärkt att i bolagsordningen föreskriva att ingen vinstutdelning, eller en på visst sätt angiven begränsning av vinstutdelningen, skall gälla för bolaget. Motionärerna framhåller vidare att det i dag finns t.ex. patientägda sjukhus som drivs i aktiebolagsform, men att någon efterfrågan på en ny aktiebolagsform inte har uppstått. Därutöver pekar motionärerna på att föreskrifter vid t.ex. offentlig upphandling om den föreslagna aktiebolagsformen med stor sannolikhet kommer i konflikt med EG-rättsliga bestämmelser, vilket innebär att den föreslagna bolagsformen av det skälet knappast kommer att kunna användas.

I motion L258 anför Magdalena Andersson (m) att den offentliga sektorn är i behov av fler konkurrerande alternativ och att Sverige är i behov av fler företag. Enligt motionären sätter förslagen i propositionen upp hinder för detta. Regeringen har, enligt motionären, en grundläggande ovilja till lösningar som inte ingår i det offentliga monopolet. Detta trots att flera undersökningar visat att konkurrens höjer kvaliteten på såväl den totala verksamheten som den befintliga offentliga verksamheten. I motionen yrkas dels att riksdagen inte skall fatta beslut om att införa bestämmelser om aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning (yrkande 1), dels att vikten av ökad konkurrens inom den offentligt finansierade sektorn skall ges regeringen till känna (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

De invändningar mot lagförslaget som förs fram i motion L1 går i första hand ut på att de föreslagna bestämmelserna inte behövs eftersom nuvarande regelverk, enligt motionärernas mening, är tillfyllest för att skapa

aktiebolag för att driva verksamhet med andra syften än att generera vinst till aktieägarna. Utskottet vill för sin del inte ifrågasätta att gällande aktiebolagsrättsliga bestämmelser ger visst utrymme att bedriva verksamhet utan vinstsyfte. Som motionärerna framhåller kan ett aktiebolag i bolagsordningen skriva in att bolaget skall ha ett annat syfte än att bereda aktieägarna vinst (3 kap. 3 § nya aktiebolagslagen). En sådan bestämmelse hindrar emellertid inte att bolaget i framtiden används för att ge vinst åt aktieägarna. Aktieägarna kan ändra bolagsordningen eller, om de är ense, bortse från en sådan bestämmelse. De nuvarande reglerna utgör således inte någon garanti mot att företagets ägare tillgodogör sig själva överskottet av verksamheten.

Vad gäller de EG-rättsliga invändningar som också tas upp i motion L1 är det regeringens bedömning, vilken delats av remissinstanserna, att ett införande av de i propositionen föreslagna reglerna om ett nytt slag av aktiebolag i sig är förenligt med såväl EG-rättens regler om etableringsfrihet som den bolagsrättsliga EG-regleringen. Utskottet gör inte någon annan bedömning. I propositionen anförs att regeringen i dag inte har några planer på att knyta möjligheterna att få tillstånd till viss verksamhet eller offentlig finansiering av den till ett krav på att verksamheten i fråga bedrivs i ett aktiebolag av det nya slaget. Om det i framtiden skulle bli aktuellt att införa några sådana särskilda villkor anser utskottet, liksom regeringen, att en EG-rättslig analys då får göras i respektive sammanhang.

Motionären bakom motion L258 anför att de förslag som lämnas i propositionen innebär hinder för nya företag och konkurrerande alternativ till verksamheter som drivs i offentlig regi. Utskottet delar inte den uppfattningen. Enligt utskottets mening kan skapandet av en företagsform för verksamhet som drivs i ett annat syfte än att ge ägarna vinst fungera som en viktig signal om att sådana enskilda verksamheter behövs som ett värdefullt komplement för att utveckla den offentliga verksamheten. Utskottet delar också regeringens bedömning att en verksamhet som styrs av andra intressen än att skapa vinst kan komma att öka allmänhetens förtroende för verksamheten i fråga och att den nya företagsformen bör kunna attrahera investerare som vill få garantier för att satsade medel och upparbetade överskott stannar kvar i företaget.

Sammanfattningsvis anser utskottet att det finns goda skäl för att komplettera den associationsrättsliga lagstiftningen med bestämmelser om ett nytt slag av aktiebolag. Enligt utskottets mening är den i propositionen föreslagna aktiebolagsformen väl ägnad att skapa nya möjligheter att ta till vara frivilliga enskilda initiativ inom skilda områden. Hur bestämmelserna i framtiden kan komma att användas, på exempelvis hälso- och sjukvårdens område, ankommer inte på lagutskottet att uttala sig om i förevarande ärende. Utskottet utgår från att regeringen återkommer till riksdagen i de fall den avser att knyta förutsättningarna för tillstånd till viss verksamhet eller offentlig finansiering av den med krav på att verksamheten skall bedrivas i bolag med särskild vinstutdelningsbegränsning.

Med det anförda föreslår utskottet att riksdagen antar regeringens lagförslag och avslår motionerna L1 och L258.

Reservation

Aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning (m, fp, kd, c)

av Inger René (m), Jan Ertsborn (fp), Yvonne Andersson (kd), Viviann Gerdin (c), Henrik von Sydow (m), Mia Franzén (fp) och Ewa Thalén Finné (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag och tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:L1 och 2005/06:L258 yrkandena 1 och 2 samt avslår proposition 2004/05:178.

Ställningstagande

Vi anser att det inte föreligger något som helst behov av den föreslagna aktiebolagsformen. Nuvarande två former av aktiebolag ger, vilket också regeringen medger, utrymme för att driva verksamhet i andra syften än att generera vinst åt aktieägarna. I bolagsordningen kan föreskrivas att bolagets syfte skall vara ett annat än att bereda aktieägarna vinst. Det går också utmärkt att i bolagsordningen föreskriva att ingen vinstutdelning, eller en på visst sätt angiven begränsning av vinstutdelningen, skall gälla för bolaget. I dag finns det patientägda sjukhus som drivs i aktiebolagsform, t.ex. Spenshults sjukhus för reumatikersjuka som är beläget i Halland. Detta har dock inte föranlett någon som helst efterfrågan på en ny aktiebolagsform.

Som anförs i motion L258 visar det nu framlagda förslaget på en grundläggande ovilja till lösningar som inte ingår i det offentliga monopolet. Detta trots att konkurrens leder till högre kvalitet och lägre priser. Sverige behöver fler företag och företagare, och den offentligt finansierade sektorn behöver fler konkurrerande alternativ. Förslagen i propositionen innebär ett steg i helt fel riktning. De sätter upp hinder för nya företag inom sektorer som är i stort behov av nya företag och av konkurrens. Detta drabbar inte minst kvinnor eftersom det i hög utsträckning är kvinnor som arbetar inom de verksamheter det är fråga om. Vikten av konkurrens inom den offentliga sektorn kan inte nog understrykas.

Regeringens förslag är också starkt betänkligt i ett EG-rättsligt perspektiv. Om det i framtiden vid en offentlig upphandling ställs krav på att verksamheten skall bedrivas i den företagsform som regeringen nu vill införa kommer detta med största sannolikhet att komma i konflikt med EG-rätten. Detta gör att den föreslagna bolagsformen kommer att kunna använ-

das i ett mycket begränsat antal situationer, om ens några. Enligt vår mening utgör även det ett starkt skäl för att inte införa den föreslagna bolagsformen.

Vi anser således att förslagen i propositionen inte bör läggas till grund för lagstiftning och att riksdagen med bifall till motionerna L1 och L258 yrkande 1 skall avslå propositionen samt med bifall till motion L258 yrkande 2 som sin mening ge regeringen till känna vad som nu har anförts.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2004/05:178 Aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning:

Riksdagen antar de i propositionen framlagda förslagen till

1. lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551),
2. lag om ändring i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar,
3. lag om ändring i lagen (1994:243) om Allmänna arvsfonden.

Följdmotion

2005/06:L1 av Jan Ertsborn m.fl. (fp, m, kd, c):

Riksdagen avslår proposition 2004/05:178.

Motion från allmänna motionstiden hösten 2005

2005/06:L258 av Magdalena Andersson (m):

1. Riksdagen beslutar att inte införa nya regler om ett nytt slag av aktiebolag, aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning, enligt vad i motionen anförs.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av ökad konkurrens inom den offentligt finansierade sektorn.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen
(2005:551)

Härigenom föreskrivs i fråga om aktiebolagslagen (2005:551) dels att 1 kap. 1, 2 och 7 §§ samt 25 kap. 46 § skall ha följande lydelse, dels att det i lagen skall införas ett nytt kapitel, 32 kap., av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §

Denna lag innehåller bestämmelser om aktiebolag. Bestämmelserna avser

- bildande av aktiebolag (2 kap.),
- bolagsordning (3 kap.),
- aktierna (4 kap.),
- aktiebok (5 kap.),
- aktiebrev (6 kap.),
- bolagsstämma (7 kap.),
- bolagets ledning (8 kap.),
- revision (9 kap.),
- allmän och särskild granskning (10 kap.),
- ökning av aktiekapitalet, utgivande av nya aktier, upptagande av vissa penninglån, m.m. (11 kap.),
- fondemission (12 kap.),
- nyemission av aktier (13 kap.),
- emission av teckningsoptioner med åtföljande teckning av nya aktier (14 kap.),
- emission av konvertibler med åtföljande konvertering till nya aktier (15 kap.),
- vissa riktade emissioner m.m. (16 kap.),
- värdeöverföringar från bolaget (17 kap.),
- vinstutdelning (18 kap.),
- förvärv av egna aktier m.m. (19 kap.),
- minskning av aktiekapitalet och reservfonden (20 kap.),
- lån från bolaget till aktieägare m.fl. (21 kap.),
- inlösen av minoritetsaktier (22 kap.),
- fusion av aktiebolag (23 kap.),
- delning av aktiebolag (24 kap.),
- likvidation och konkurs (25 kap.),
- byte av bolagskategori (26 kap.),
- registrering (27 kap.),
- aktiebolags firma (28 kap.),
- skadestånd (29 kap.),
- straff och vite (30 kap.), *samt* – straff och vite (30 kap.),

- överklagande (31 kap.).
- överklagande (31 kap.), *samt*
– *aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning (32 kap.).*

2 §

Ett aktiebolag är ett privat aktiebolag eller ett publikt aktiebolag.

Ett privat aktiebolag kan vara ett aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning enligt bestämmelserna i 32 kap.

Lagen gäller alla aktiebolag, om inte annat föreskrivs.

7 §

Ett privat aktiebolag eller en aktieägare i ett sådant bolag får inte genom annonsering försöka sprida aktier eller teckningsrätter i bolaget eller skuldebrev eller teckningsoptioner som bolaget har gett ut.

Ett privat aktiebolag eller en aktieägare i ett sådant bolag får inte heller på annat sätt försöka sprida i första stycket angivna värdepapper genom att erbjuda fler än 200 personer att teckna eller förvärva värdepapperen. Detta gäller dock inte om erbjudandet riktar sig enbart till en krets som i förväg har anmält intresse av sådana erbjudanden och antalet utbudna poster inte överstiger 200.

Förbudet i första och andra styckena gäller inte erbjudanden som avser överlåtelse till högst tio förvärvare.

Förbudet i första och andra styckena gäller inte erbjudanden som avser överlåtelse till högst tio förvärvare. *Förbudet gäller inte heller i fråga om aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning.*

25 kap.

46 §

Om ett likvidationsbeslut som har gått i verkställighet har blivit upphävt genom en domstols dom eller beslut som har vunnit laga kraft, skall likvidatorn genast anmäla detta för registrering i aktiebolagsregistret samt, om det upphävda likvidationsbeslutet är sådant som avses 11, 12, 17 eller 21 §, kalla till bolagsstämma för val av styrelse.

Om ett likvidationsbeslut som har gått i verkställighet har blivit upphävt genom en domstols dom eller beslut som har vunnit laga kraft, skall likvidatorn genast anmäla detta för registrering i aktiebolagsregistret samt, om det upphävda likvidationsbeslutet är sådant som avses i 11, 12, 17 eller 21 §, kalla till bolagsstämma för val av styrelse.

32 kap. Aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning

Tillämpningsområde

1 §

Vid bildandet av ett privat aktiebolag eller genom senare beslut enligt 16 § får bestämmas att bolaget skall vara ett aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning. För ett sådant bolag gäller bestämmelserna i detta kapitel samt, om inte annat följer av detta kapitel, övriga bestämmelser i denna lag avseende privata aktiebolag.

Bolagsordningens innehåll

2 §

I bolagsordningen för ett aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning skall det anges att bolaget skall vara ett sådant aktiebolag.

Revision

3 §

I ett aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning skall revisorn särskilt granska att bolaget inte har överträtt bestämmelserna i 5 eller 8 §. Om revisorn finner att bolaget har överträtt någon av dessa bestämmelser, skall det anmärkas i revisionsberättelsen.

Revisorn skall genast sända en kopia av revisionsberättelsen till Bolagsverket, om revisionsberättelsen innehåller anmärkning enligt första stycket.

4 §

Revisionsberättelsen skall innehålla ett uttalande om huruvida styrelsen och den verkställande direktören i förekommande fall har upprättat en förteckning enligt

10 § över vissa lån och säkerheter.

Värdeöverföringar från bolaget

5 §

I ett aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning gäller, utöver vad som sägs i 17 kap. 3 och 4 §§, följande. Bolagets värdeöverföringar får, under den tid som avses i 17 kap. 4 §, inte överstiga summan av

1. ett belopp motsvarande räntan – beräknad som den statslåneränta som gällde vid föregående räkenskapsårs utgång med ett tillägg om en procentenhet – på det kapital som aktieägare vid föregående räkenskapsårs utgång har tillskjutit till bolaget som betalning för aktier, och

2. ett belopp, motsvarande vad som enligt 1 har varit tillgängligt för värdeöverföring vid årsstämma under vart och ett av de föregående fem räkenskapsåren med avdrag för den värdeöverföring som har skett.

När det i denna lag hänvisas till 17 kap. 3 §, skall för aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning hänvisningen anses gälla även bestämmelserna i denna paragraf.

6 §

Bestämmelserna i 17 kap. 6 § om återbäringsskyldighet och i 17 kap. 7 § om bristtäckningsansvar vid olaglig värdeöverföring gäller även när värdeöverföring har gjorts i strid med 5 §.

Vinstandelslån och kapitalandelslån

7 §

Ett aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning får inte ta upp lån där räntan eller det

belopp med vilket återbetalning skall ske helt eller delvis är beroende av utdelningen till aktieägarna, kursutvecklingen på bolagets aktier, bolagets resultat eller bolagets finansiella ställning.

Koncernförhållanden

8 §

Ett aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning som ingår i en koncern får inte heller i annat fall än som anges i 5 § föra över medel till ett annat företag i koncernen med belopp som – tillsammans med bolagets värdeöverföringar under den tid som avses i 17 kap. 4 § – överstiger högsta belopp för värdeöverföring enligt 5 §. Överföring får dock ske, om den har rent affärsmässig karaktär för bolaget.

9 §

Om en överföring till ett annat företag i koncernen har skett i strid med bestämmelserna i 8 §, skall mottagaren återbära vad som uppburits, om bolaget visar att mottagaren insåg eller bort inse att överföringen stod i strid med bestämmelserna i 8 §.

På värdet av den egendom som skall återbäras skall mottagaren betala ränta enligt 5 § räntelagen (1975:635) från det att överföringen ägde rum till dess att ränta skall betalas enligt 6 § räntelagen till följd av 3 eller 4 § samma lag.

Om det uppkommer någon brist vid återbäring enligt första eller andra stycket, skall bestämmelserna om bristtäckningsansvar i 17 kap. 7 § tillämpas.

10 §

Styrelsen och den verkställande direktören skall varje räkenskapsår upprätta en särskild förteckning över lån och säkerheter som har

lämnats med stöd av bestämmelsen i 21 kap. 2 § första stycket 2. Beträffande förteckningen gäller i tillämpliga delar 21 kap. 10 § andra–fjärde styckena.

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot första stycket döms till böter eller fängelse i högst ett år.

Fusion

11 §

Ett aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning får delta i en fusion enligt 23 kap. som överlåtande bolag endast om det övertagande bolaget är ett aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning.

Delning

12 §

Ett aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning får delta i en delning enligt 24 kap. som överlåtande bolag endast om det eller de övertagande bolagen är aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning.

Likvidation

13 §

Allmän domstol skall besluta att ett aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning skall gå i likvidation, om bolaget har överträtt bestämmelserna i 5 eller 8 §.

En fråga om likvidation enligt första stycket prövas på anmälan av Bolagsverket eller på ansökan av styrelsen, en styrelseledamot, den verkställande direktören, en revisor i bolaget eller en aktieägare.

Beslut om likvidation skall inte meddelas, om det under ärendets handläggning vid tingsrätten visas

att värdet av det som har överförs i strid med bestämmelserna i 5 eller 8 § har återburits till bolaget.

Vid handläggningen hos allmän domstol skall 25 kap. 25 § tillämpas.

Beslutet om likvidation gäller omedelbart.

14 §

Vid skifte i samband med likvidation av ett aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning skall aktieägarna tilldelas högst ett belopp som motsvarar

1. det kapital som har tillskjutits till bolaget som betalning för aktier, och

2. del av återstående tillgångar med den begränsning som framgår av 5 §.

Vad som därefter återstår skall tillfalla det eller de andra aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning som anges i bolagsordningen. Saknar bolagsordningen uppgift om ett sådant aktiebolag eller finns inte det eller de aktiebolag som anges i bolagsordningen, skall tillgångarna tillfalla Allmänna arvsfonden.

Byte av bolagskategori m.m.

15 §

I ett aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning får inte beslutas att bolaget inte längre skall vara ett aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning.

16 §

Ett beslut om att ett sådant privat aktiebolag som inte omfattas av bestämmelserna i detta kapitel skall bli ett aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning fattas av bolagsstämman enligt bestämmelserna i 7 kap. om ändring av bolagsordningen. Be-

slutet är dock giltigt endast om det har biträttts av samtliga aktieägare som är närvarande vid bolagsstämman och dessa tillsammans företräder minst nio tiondelar – eller den högre andel som föreskrivs i bolagsordningen – av samtliga aktier i bolaget.

Ett beslut enligt första stycket skall anmälas för registrering i aktiebolagsregistret.

Aktiebolaget skall anses ha blivit ett aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning när beslutet om att bolaget skall vara ett sådant aktiebolag har blivit registrerat.

Bolagets firma

17 §

Firman för ett aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning skall följas av beteckningen (svb), om det inte av bolagets firma framgår att det är ett sådant aktiebolag.

18 §

Andra aktiebolag än aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning får inte använda beteckningen (svb).

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar

Härigenom föreskrivs att 12 kap. 8 § lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 kap.

8 §¹

Om en ekonomisk förening äger samtliga aktier i ett dotteraktiebolag, kan föreningens och bolagets styrelser träffa ett fusionsavtal som innebär att bolaget skall gå upp i föreningen. Bolagets styrelse skall anmäla avtalet för registrering hos bolagets registreringsmyndighet.

Fusion får ske endast om föreningen och bolaget har samma redovisningsvaluta.

I fråga om det fortsatta fusionsförfarandet tillämpas 6 § samt 7 § första stycket, andra stycket första och tredje meningarna samt tredje stycket. Vad som sägs där om överlåtande förening skall i stället gälla bolaget.

Fusion får inte ske, om dotteraktiebolaget är ett aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.

¹ Senaste lydelse 2000:33.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:243) om Allmänna arvsfonden

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1994:243) om Allmänna arvsfonden skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Allmänna arvsfonden består av egendom som tillfallit fonden genom arv, gåva, testamente, förmanstagarförordnande i försäkringsavtal eller genom domstolsbeslut.

Vad som sägs om egendom som har tillfallit fonden genom arv gäller också egendom som har tillfallit fonden enligt 1 kap. 11 § lagen (1937:81) om internationella rättsförhållanden rörande dödsbo.

Föreslagen lydelse

1 §

Allmänna arvsfonden består av egendom som tillfallit fonden genom arv, gåva, testamente *eller* förmanstagarförordnande i försäkringsavtal, *enligt 32 kap. 14 § aktiebolagslagen (2005:551)* eller genom domstolsbeslut.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.